

Inge Sverre Hallingstad
Movegen 181
5583 VIKEDAL

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Avslag på søknad om utsetjing av utanlandske treslag til skogproduksjon Hallingstad, gnr/bnr 65/1, Vikedal, Vindafjord

Inge Sverre Hallingstad har søkt om å planta sitkagran på gnr/bnr 65/1 i Vindafjord kommune i Rogaland. Områda er på til saman om lag 47 dekar og er i avverka plantefelt med tidlegare med vanleg gran (40 daa) og tidlegare utmarksbeite (7 daa). Me vurderer det til at utsetjinga vil føra til risiko for uheldige følgjer for naturmangfaldet, med særleg vekt på verna vassdrag og svært viktige naturtypar. Søknaden vert difor avslått.

Me viser til søknad, mottatt 24.09.2015, der du søker om å planta utanlandske treslag til skogproduksjon på gnr/bnr 65/1 i Vindafjord kommune.

Heimel

Utsetjing av utanlandske treslag krev godkjenning frå Fylkesmannen i samsvar med *forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål* (25.05.2012 nr. 460, jf. naturmangfaldlova kap. IV.

Søknaden

Du har søkt om å planta til tri felt på til saman omlag 47,5 daa med 12 000 planter av sitkagran. Ved nærmere oppmåling av felta med kartverktøy, viser det seg at dei tri felta med sitkagran tilsvrar 31,2 daa (A), 8,6 daa (B) og 7,2 daa (C). Til saman vert dette om lag 47 daa.

Dei aktuelle areala er på eigedomen din 65/1 i Vindafjord.

Du ønskjer å planta sitkagran, ettersom denne arten er betre rusta overfor storm og hjortebeiting. Det har vore mykje vindfall på felt A og B, der kor det har vakse norsk gran.

Fylkesmannen si vurdering

Formålet med forskrifta er å hindra at planting av utanlandske treslag gir uheldige konsekvensar for naturmangfaldet, jf. § 1. Det er sentralt å sikra at forvaltingsmåla for naturtypar og artar ikkje blir trua av dei framande artane, direkte eller indirekte, jf. naturmangfaldlova §§ 4 og 5. Når ein vurderer ein søknad om utsetjing, skal ein leggja vekt på eventuelle uheldige følgjer for naturmangfaldet, inkludert særleg uheldige følgjer for biologisk mangfald, jf. forskrifta § 7 første ledd. Alle offentlege vedtak som kan ha verknader for naturmangfaldet skal vidare vurderast etter naturmangfaldlova §§ 8 – 12, jf. § 7. I tillegg har Fylkesmannen lagt vekt på andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14.

§ 8 set krav om at vedtak bygger på vitskapleg kunnskap om bestandssituasjonen til ulike artar, utbreiing og økologisk tilstand til naturtypar, samt effekten av påverknad. Sitkagran er vurdert av Artsdatabanken som ein art med svært stor risiko for naturleg spreiing med skadelege økologiske verknader for norsk natur (SE) (Norsk svarteliste 2012), noko det skal vera høg terskel for å gje løyve til å setja ut. Ei rekke klageavgjerder hjå Miljødirektoratet det siste året legg lista for forvaltningspraksis for utsetjing av sitkagran. Etter klagehandsaminga har alle søknadene på fastlandet fått.

Det finst ein del kunnskap om naturmangfaldet i Vikedal og om det omsøkte treslaget.

Naturtypekartlegginga i Naturbase er frå 2001, men me har også nytta masteroppgåva til Eydis Dalen frå 2010 (Naturtypekartlegging i Vindafjord kommune), samt opplysningar frå Rågivende biologer etter nykartlegging i 2015. Fylkesmannen vurderer difor at det er rimeleg god tiltrekkeleg vitskapleg og erfaringsbasert kunnskap i denne saka.

Plantefelt A og B legg beslag på areal som tidlegare har hatt plantefelt med norsk gran. Plantefelt C legg beslag på eit areal med tidlegare utmarksbeite. Her er ingen registreringar av norske ansvarsartar, trua artar eller naturtypar på områda som skal plantast til. Det har heller ikkje kome fram opplysningar som kan tyda på at det i utsetjingsområda finst andre artar, eller naturtypar som det er eit ansvar for å ta vare på, jf. forvaltningsmål i naturmangfaldloven §§ 4 og 5. Fylkesmannen ser difor ikkje at utplanting av sitkagran vil føra til uheldige følgjer for biologisk mangfald på dei omsøkte utplantingsareala åleine. Fylkesmannen må likevel vurdera moglege framtidige følgjer for naturverdiar rundt plantefelta:

Felt B og C grensar i aust til areal der det er gitt løyve til å planta ut sitkagran (2013). I sør grensar dei til utmarksbeite/dyrka mark i usikker hevd, og i nord til blandingsskog av usikkert opphav. Felt A grensar i nord til ein lauvskog og litt fulldyrka mark, i vest til Vikedalselva, i sør til utmark/beitemark i usikker hevd, og litt dyrka mark, og i aust til plantefelt B, samt utmarksbeite og blandings-skog.

Tabellen under viser kartlagde prioriterte naturtypar og raudlista artar nærmare enn 2 km frå eitt av dei tre utplantingsfelta, retning frå feltet og kva verdi dei har. Me har vidare vurdert påverknaden på prioriterte naturtypar og raudlista artar i ein avstand på 5 km frå utplantingane. Verdi/status er sett ut frå gjeldande verdisetjing/raudlistestaus per 1. november 2015.

Områdenamn	Naturtype	Verdi/Status	Avstand til utsetjingsområdet	Retning frå utsetjingsområdet
Vikedalselva	Kroksjøar, flaumdammar og meanderande elveparti m/laks	A – svært viktig	0 m	Vest for felt A
Kyrkjehølen	Kroksjøar, flaumdammar og meanderande elveparti m/granntjønnaks (NT)	A – svært viktig	1,7 km	Sørvest for felt A
Vikedalstranda	Sand- og grusstrand	B – viktig	1,86 km	Sørvest for felt A
Heimdal*	Beiteengmott (sommarfugl)	Sterkt trua (EN)	560 m	Sør for felt A
Øvre Hallingstad*	Barlind (VU), ask (NT), alm (NT)	Sårbar (VU) og nær trua (NT)	340 m	(Sør) aust for felt C
Træshaugen*	Barlind (VU), ask (NT), alm (NT)	Sårbar (VU) og nær trua (NT)	925 m	Nord for felt A
Foten av Storsteinfjellet*	Ask	Nær trua (NT)	1,46 km	Vest for felt A
Vikedalsåna* og Vikedalsosen*	Næringsområde for fleire raudlista fugleartar		1,6 km	Sørvest for felt A

*Lokalitetar for raudlista artar

Utanlandske treslag kan i utgangspunktet berre plantast ut dersom det er minimal risiko for at dei spreier seg, jf. Miljøverndepartementet sin rettleiar til forskriftera.

Sitkagrana har lette frø som kan spreia seg opp til 5 km frå mortreet, jf. Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold (DN-utredning 8-2012). Gitt at eit plantefelt gjerne skal stå i minst 70 år, så vil ein kunne venta at svært mange frø spreier seg langt. Naturmangfaldloven § 9 (føre-var-prinsippet) må difor leggast til grunn i høve spreingsfare til verdifull natur i områda rundt plantefelta, jfr tabellen over.

Det er i dag noko anna planteskog og utanlandske treslag i Vikedal. Du søker om å planta i eit område med etter høva få framande treslag frå før, slik at plantinga på sikt vil kunne utgjere ei vesentleg endring av frøpresset på områda rundt. Det er vanskeleg å finna gode ordningar som sikrar at trea ikkje spreier seg, og det finst i dag ingen gode system for å hindra at ei eventuell utsetjing vil kunna skada økosystemet.

Påverknad av økosystemet skal vurderast ut frå den samla belastninga som økosystemet er, eller vil bli utsett for (naturmangfaldloven § 10). Det vil seia at ein må vurdera heilskapen av mellom anna dei økologiske eigenskapane til treslaget og påverknaden det har på det stadeigne naturmangfaldet i det aktuelle området. Relevante faktorar kan til dømes vera verknaden det har på stadeigne artar, endring i miljøtilhøve, genetisk innblanding og spreying til naturmiljøet, jf. Miljøverndepartementet sin rettleiar til forskriftera (2012).

Me viser til tabellen ovanfor.

Rett vest for felt A ligg Vikedalselva, ei av dei beste lakseførande elvane i Rogaland. Ho vart verna i 1986 som ein del av Verneplan III for vassdrag. I dei rikspolitiske retningslinjene for verna vassdrag (1994) vert det i punkt 1 definert kva som vert rekna som det verna vassdraget. Det er eit vassdragsbelte som omfattar hovudelva, sideelvar, større bekkar, sjøar og tjern (også kalla vasstreng) og eit belte på inntil 100 meter langs sidene av desse. Bortsett frå ein liten flik heilt i sør aust, ligg heile felt A innanfor 100-metersgrensa til Vikedalselva. Det same gjer godt over halvparten av felt B. Skogsdrift er i retningslinjene nemnt som ein type inngrep som kan skada verneverdiane dersom det vert gjort for nært vassdraget.

1,7 km sørvest for felt A ligg Kyrkjehølen, ein svært viktig gammal, mindre flaumpåverka kroksjø med rik vegetasjon og rikt fugleliv. Spreiingsevnene sitkagrana har i det aktuelle landskapet tilsier at det er ein risiko for at ho spreier seg til kulturlandskapet rundt og til den svært viktige naturtypen Kyrkjehølen. Denne avstanden er godt innanfor arealet som vil ha ein reell spreingsrisiko frå dei omsøkte plantefelta, jfr. naturmangfaldloven § 9. Negativ påverknad på Kyrkjehølen vil kunna få uheldige følgjer for det biologiske mangfaldet når det gjeld denne naturtypen og tilhøyrande artar, også i eit regionalt perspektiv.

Driftsmetodar og teknikkar skal i utgangspunktet ta best mogleg omsyn til naturmiljøet, slik at resultatet gir dei beste samfunnsmessige resultata (naturmangfaldloven §12). For vurderinga av om ein kan gi løyve til å planta ut framande treslag, skal dei uheldige følgjene som utplantinga kan føra til, vegast opp mot andre viktige samfunnsinteresser, mellom anna nytteverdien av utplantinga, jf. naturmangfaldlova § 14.

Det finst andre alternative treslag som kan nyttast på utplantingsområdet, og som gir lågare grad

av risiko for det biologiske mangfaldet. Når ein veg fordel med utplanting opp mot fare for spreiing til viktige naturtypar, meiner FM at bruk av alternative treslag totalt sett vil kunna gi eit samfunnsnyttig akseptabelt resultat, jfr. naturmangfaldlova §§ 12 og 14.

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer den omsøkte utplantinga til på sikt å kunna føra til risiko for uheldige følgjer for naturmangfaldet. Me viser til føre var-prinsippet og legg særleg vekt på risikoen for at sitkagrana skal spreia seg til og forringa naturverdiane i Kyrkjehølen og Vikedalselva. I vekting mot andre viktige samfunnsinteresser, har Fylkesmannen kome fram til at omsynet til biologisk mangfald i denne saka bør vega meir enn omsynet til eventuell auka produksjon. På denne bakgrunnen finn Fylkesmannen å måtte gi avslag på søknaden om å planta ut sitkagran.

Vedtak og vilkår

Fylkesmannen gir med dette avslag på søknaden om å setja ut sitkagran på eigedom 65/1 i Vindafjord kommune.

Klage

Du kan klage på vedtaket innan 3 veker etter du har mottatt dette brevet, jf. forvaltningslova sine reglar. Ein eventuell klage skal sendast til Fylkesmannen i Rogaland. Dersom Fylkesmannen ikkje gjer om eige vedtak, skal klagen handsamast av Miljødirektoratet.

Med helsing

Per Kristian Austbø
ass. fylkesmiljøvernsjef

Torborg Berge
rådgjever

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift

Saksbehandlar: Torborg Berge
Saksbehandlar telefon: 51 56 89 39
E-post: fmrotbe@fylkesmannen.no

Kopi til:
Vindafjord kommune 5585 Sandeid
Miljødirektoratet Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM